

تدوین راهبرد آمایش سرزمین در منطقه جنوب شرق کشور جمهوری اسلامی ایران (از منظر امنیت ملی)

مطالعات گروهی دانشکده دفاع ملی

ناظر عالی: دکتر ابراهیم حسن بیگی

استاد معزز: دکتر مبینی دهکردی

استادان راهنما: سردار غلامرضا مهرابی، دکتر محمد اخباری

سال: ۱۳۸۶

امنیت بنیادی ترین نیاز هر جامعه و مهمترین عامل دوام زندگی اجتماعی است . هر کشور محیطی امنیتی خود را در عرصه جهانی ، منطقه ای و داخلی براساس اهداف ، منافع، ارزشهای اساسی و میزان قدرت آن تعریف می نماید. درک صحیحی از محیط امنیتی و ساختار قدرت و رقابت موجود در آن بیشترین تأثیر را بر شکل سیاستهای امنیتی هر کشور دارد و این ذهنیتهای و رویکردها نسبت به مباحث امنیتی در تصمیم سازی و عملکرد نظام سیاسی و تدوین استراتژی امنیت ملی موثر است. آمایش سرزمین به تنظیم رابطه ی میان انسان، فضا و فعالیتهای انسان در فضا بمنظور بهره برداری منطقی از جمیع امکانات، علم و تجربه در طول زمان می پردازد. در حقیقت آمایش عبارت از سازماندهی مطلوب فضا برای نیل به اهداف و استراتژیهای جامع ملی است و در راستای تحقق آرمانهای جمع انجام می گیرد.

موقعیت ژئوپلیتیکی، ترکیب قومی، وضعیت تاریخی جنوب شرق ایران شرایط پیچیده‌ای را به لحاظ امنیتی شکل داده است. همجواری این منطقه با کشورهای افغانستان و پاکستان و قرار گرفتن در مسیر ترانزیت قاچاق مواد مخدر، شکافهای قومی- مذهبی درون منطقه‌ای، پیوستگی‌های قومی و مذهبی مردم با آنسوی مرز ج.ا.ا و ... پیچیدگی شرایط امنیتی را تشدید نموده است . . از طرفی وجود پتانسیل‌های اقتصادی و ظرفیتهای موجود، امکان بهره‌برداری از اقتصاد دریایی، واقع شده در کریدر

جنوب - شمال و ... نیز نوید بخش آینده‌ای روشن در صورت اعمال مدیریت صحیح در منطقه می‌باشد.

محققین جهت دستیابی به استراتژیهای بهینه آمایش سرزمین در این منطقه از منظر امنیت ملی، ابتدا با مطالعه اصول و ابعاد آمایش سرزمین و تلفیق و ترکیب مؤلفه‌های قدرت ملی با ابعاد آمایش، متغیرهای تحقیق را مشخص و مطالعات نظری خود را پیرامون محورهای سرزمین، اقتصاد، منطقه، فصلنامه امکان، جغرافیا، انتطابق اجتماعی فرهنگ و مدیریت به انجام رساندند.

این تحقیق با روش تحقیق موردی و زمینه‌ای و با استفاده از روشهای میدانی و استفاده از ابزار مشاهده، مصاحبه و پرسشنامه صورت گرفته است.

جامعه آماری:

کلیه مسئولین کشوری، منطقه‌ای و محلی، خبرنگاران، متخصصان و اساتید دانشگاهها در زمینه آمایش سرزمین منطقه جنوب شرق کشور صاحب‌نظر بوده و تخصص لازم را دارا می‌باشند و نمونه‌گیری به روش تصادفی طبقه‌ای انتخاب و صورت گرفته است.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های تحقیق مبین موقعیت استراتژی تنوع نزدیک به موقعیت تهاجمی در منطقه است. که در صورت بهره‌برداری از نقاط قوت و فرصتها در مقابل ضعفها و تهدیدات و اجرای استراتژیهای پیشنهادی می‌توان نسبت به ارتقاء وضعیت امنیتی و توسعه جنوب شرق و نیل به موقعیت تهاجمی امیدوار بود.